

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»



СИЛАБУС

Дисципліна

ВВПШ 3.2.16. Редагування наукового тексту

для здобувачів освіти спеціальності 035 Філологія

ОС «Молодший бакалавр»

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Відділення гуманітарної освіти
Предметна (циклова) комісія викладачів філологічних дисциплін

1. Короткий опис дисципліни та контактна інформація викладача

Назва курсу	Редагування наукового тексту
Назва спеціальності	035 Філологія
Назва освітньої програми	Українська мова та література освітній ступінь: «Молодший бакалавр»
Статус дисципліни	вибіркова
Семестр вивчення	IV
Мова викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС	3
Загальний обсяг годин	90 год.
Лекційні заняття	16 год.
Практичні / семінарські заняття	26 год.
Самостійна та індивідуальна робота	48 год.
Форма підсумкового контролю	залік
Викладач	Філак Ірина Ярославівна , канд. філол. наук, Доцент кафедри української мови УжНУ, викладач філологічних дисциплін предметної (циклової) комісії викладачів філологічних дисциплін ВСП «ГПФК МДУ»
E-mail	filakfelix19@ukr.net
Консультації	Очні / Он-лайн (за потреби)

Компетентності та результати навчання

Компетентності:

Інтегральна компетентність (КІ):

КІ 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність вільно володіти, спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК 2. Здатність застосовувати в професійній діяльності фахові знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні особливості української мови, описувати соціолінгвальну ситуацію, формувати культуру саморозвитку.

ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури: від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною мовою, забезпечити функціонування державної мови в усіх сферах суспільного життя.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів, досконало володіти орфографією та пунктуацією української мови.

Програмні результати навчання:

РН1. Вільно володіти та спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною мовою усно й письмово, осмислюючи картини світу іншої соціокультури, застосовувати засоби і технології міжкультурної комунікації та взаємодії. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

РН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати, застосовувати принцип науковості при викладі загальномовних фактів.

РН4. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів, аналізувати, оцінювати, прогнозувати соціальні, правові, культурні, економічні, політичні та інші події, явища.

РН7. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання, мовну й орфографічну компетентність у професійній діяльності.

РН8. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди української мови, описувати соціолінгвальну ситуацію, адаптуватися у різних соціальних ситуаціях, володіти вербальними та невербальними засобами спілкування.

2. Тематичний план дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Предмет і завдання редагування наукового тексту як наукової та навчальної дисципліни. Предмет курсу та основні завдання. Становлення редагування наукового тексту як професійної діяльності. Українське редагування в другій половині ХХ століття. Етапи розвитку літературного редагування.

Тема 2. Теорія редагування та її складові. Поняття теорії редагування. Галузі теорії редагування. Специфіка праці редактора. Основні завдання редактора. Етапи роботи редактора над текстом.

Тема 3. Специфіка праці редактора. Програма діяльності літературного редактора. Завдання редактора. Етапи роботи редактора над текстом. Специфіка читання тексту редактором.

Тема 4. Історія та сучасність коректури, її понятійний апарат. Поняття коректури. Поняття про коректора і коректорат. Виникнення і становлення коректури. Коректорська діяльність у ХІХ – ХХ ст. Коректура на сучасному етапі.

Тема 5. Правка як складова редакторської праці. Поняття правки. Завдання правки. Типологія правки. Методичні вимоги до правки.

Тема 6. Технологія коректури. Коректурні знаки. Поняття коректурних знаків. Види коректурних знаків. Державний стандарт коректурних знаків. Техніка коректури.

Тема 7. Особливості праці коректора. Коректор як учасник редакційно-видавничого процесу, його обов'язки. Складові компетенції коректора. Специфіка

коректорського читання відбитків. Способи коректорського читання.

Змістовий модуль 2

Тема 8. Редагування текстів за допомогою комп'ютерних програм. Об'єктивний процес комп'ютеризації видавничої справи і суб'єктивні чинники створення «революційної» теорії видавничої справи та редагування. Позитиви і негативи так званого екранного редагування. Можливості програм текстового реактора Microsoft Word.

Тема 9. Редакторська підготовка довідкових видань. Типологічний ряд довідкових видань. Особливості побудови текстової частини словників, довідників, енциклопедій. Особливості редакторської підготовки матеріалів.

Тема 10. Методика редакторського аналізу тексту. 1. Аналіз композиції. Поняття композиції. Критерії аналізу композиції тексту. Прийоми аналізу композиції тексту. Схема аналізу композиції.

Тема 11. Методика редакторського аналізу тексту. 2. Аналіз рубрикації. Поняття про рубрикацію. Особливості рубрикації текстів. Методичні прийоми редагування рубрикацій. Редагування різних видів рубрик. Вимоги до редагування абзаців і переліків. Робота редактора над нумерацією і родовими позначеннями рубрик. Робота над змістом рубрик.

Тема 12. Методика редагування фактичного матеріалу. Поняття факту у творі. Види фактів. Особливості редагування цитатного матеріалу. Вимоги до оформлення цитат. Бібліографічні посилання, їх види. Специфіка редагування бібліографічних посилань.

Тема 13. Мовностилістичне редагування тексту.

3. Навчальні ресурси

Навчальні ресурси розміщені за посиланням

<http://moodle-gpk.msu.edu.ua:3002/course/view.php?id=316#section-1>

4. Перелік обов'язкових та вибірових завдань, кінцеві терміни підготовки, схема їх оцінювання

Студент повинен підготувати під час практичних занять низку матеріалів, що засвідчують виконання індивідуального дослідницького завдання. Для кожного виду робіт висуваються критерії оцінювання.

Система оцінювання самостійної роботи. Самостійна здобувачів вищої освіти, яка передбачена в темі поряд з аудиторною, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Поточний контроль з дисципліни «Редагування наукового тексту» – це оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти протягом навчального семестру за національною чотирибальною шкалою усіх видів аудиторної роботи (лекції та практичні заняття). Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення здобувача вищої освіти в освоєнні програмного матеріалу дисципліни; спрямований на необхідне корегування самостійної роботи здобувача вищої освіти.

Поточний контроль реалізується у формі експрес-опитування, оперативного контролю на лекційних, практичних, тестування, виступів, перевірка практичних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачем вищої освіти тощо.

Поточний контроль здійснюється лектором. Викладач розробляє чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, доводить їх до відома здобувачів освіти на початку змістовного модулю.

Система оцінювання аудиторної роботи.

Поточна аудиторна діяльність здобувача вищої освіти оцінюється за чотирибальною (національною) шкалою. Поточне оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти виконується за допомогою процедури об'єктивного контролю – усні відповіді на практичних заняттях, тестування, реферативні повідомлення, практичні завдання, участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття, моделювання ситуацій тощо.

Критеріями оцінки усних відповідей є:

Оцінюючи усну відповідь на теоретичні питання, ураховується:

- ❖ ґрунтовність теоретичних знань з навчальної дисципліни; повнота розкриття питання;
- ❖ уміння вдало ілюструвати теоретичний матеріал;
- ❖ упевненість, переконливість суджень; уміння аргументувати думку;
- ❖ уміння порівнювати, робити потрібні висновки та узагальнення;
- ❖ логіка викладу думок, рівень володіння культурою мовлення;

для виконання письмових завдань:

- ❖ повнота розкриття питання;
- ❖ цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- ❖ граматична та стилістична грамотність письмової роботи.

Поточний контроль здійснюється у формі опитування та перевірки результатів виступів, практичних завдань на практичних заняттях в чотирибальній шкалі оцінок.

Оцінка 5 «відмінно» ставиться: повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння здобувачем вищої освіти матеріалу, що ним викладається.

Оцінка 4 «добре»: здобувач вищої освіти дає правильний, повний виклад змісту матеріалу, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, здобувач вищої освіти припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

Оцінка 3 «задовільно»: здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; здобувач вищої освіти виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; викладає матеріал не достатньо логічно й послідовно.

Оцінка 2 «незадовільно»: здобувач вищої освіти припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Студент, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях здобувач вищої освіти може відпрацювати пропущені практичні заняття, презентувати самостійну роботу, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Система оцінювання самостійної роботи. Самостійна (індивідуальна) здобувачів вищої освіти передбачає оцінювання різних видів завдань. Оцінка за самостійну роботу здобувача вищої освіти (в т.ч. ІРС) виставляється як середньоарифметичне декількох оцінок і множитья на відповідний ваговий коефіцієнт.

Проміжний контроль (рубіжний) – контроль, який проводиться з метою виявлення і попередження неуспішності здобувачів вищої освіти. Проведення проміжного контролю ініціюється проректором з науково-педагогічної роботи чи деканом відповідного факультету. Проміжний контроль виставляється на підставі: поточної успішності. Проміжний контроль виставляється за національною шкалою. Результати проміжного контролю виставляються викладачем у «Журналі обліку роботи викладача» та у «Журналі обліку роботи академічної групи» але не враховуються у загальному розподілі балів і не включаються до жодного виду робіт із коефіцієнтом.

Модульний контроль з дисципліни. Контрольний захід (модульна контрольна робота) з дисципліни «Фольклор народів світу» проводиться 1 раз на семестр, і включає проведення контрольних заходів за всіма темами змістовного модуля у формі контрольної роботи, тестування, творчого завдання тощо. До контрольних заходів допускаються всі здобувачі вищої освіти незалежно від результатів поточного контролю. Лектор розробляє контрольні завдання (варіанти, тести тощо) для проведення модульного контролю.

Результати контрольного заходу здобувача вищої освіти, який не з'явився на нього, оцінюються «незадовільно» незалежно від причини. Відпрацювання контрольного заходу є обов'язковим.

У відповідності до вимог об'єктивна оцінка рівня знань з боку викладача оцінюється наступним чином: під час написання контрольної роботи з дисципліни «Фольклор народів світу» кожен здобувач вищої освіти отримує індивідуальний варіант, що складається з двох питань і п'яти тестових завдань. На написання контрольної роботи відводиться 45 хвилин. Форма проведення: письмова. Контрольна робота оцінюється за національною шкалою. Критерії оцінювання за поточним контролем і модульною контрольною роботою наступні:

5 - «Відмінно» – заслуговує здобувач вищої освіти, який виявив всебічні і глибокі знання пройденого матеріалу з тем дисципліни, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, дає повні, обґрунтовані, теоретично вірні відповіді на всі питання передбачені білетом/завданням/темою; наводить вдалі приклади, абсолютно правильно розв'язує практичні завдання і дає пояснення і обґрунтування.

4 - «Добре» – заслуговує здобувач вищої освіти, що виявив повне знання програмного матеріалу; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив системний характер знань з тем дисципліни і здатний до самостійного їх поповнення, але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій або/та розв'язанні практичного завдання, не повністю дає обґрунтування висновків і результатів.

3 - «Задовільно» – заслуговує здобувач вищої освіти, що виявив знання основного програмного матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, припускається суттєвих помилок у наведенні прикладів та розв'язанні практичного завдання.

Підсумковий (семестровий) контроль.

Семестровий залік (далі – залік) – це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни – Фольклор народів світу за семестр.

Залік з навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання виставляється викладачем за результатами поточного контролю. Залік виставляється викладачем автоматично за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені робочою програмою навчальної дисципліни і його середньозважений бал знаходиться у межах 2,51– 5,00.

Відповідь на теоретичні питання оцінюється наступним чином:

5 - «Відмінно» – заслуговує здобувач вищої освіти, який виявив всебічні і глибокі знання програмного матеріалу з дисципліни, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, дає повні, обґрунтовані, теоретично вірні відповіді на всі питання передбачені білетом; демонструє знання і розуміння основних граматичних структур; наводить вдалі приклади, може зробити узагальнення і висновки; формулюючи думку правильно використовує терміни з дисципліни, дає правильні відповіді на додаткові запитання викладача.

4 - «Добре» – заслуговує здобувач вищої освіти, що виявив повне знання програмного матеріалу; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив системний характер знань з дисципліни і здатний до самостійного їх поповнення, але ним допущені незначні помилки під час наведення прикладів; дає правильні відповіді на додаткові запитання.

3 - «Задовільно» – заслуговує здобувач вищої освіти, що виявив знання основного програмного матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, на додаткові запитання, дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, припускається помилок у наведенні прикладів. Здобувач вищої освіти слабо володіє термінологією, використовує обмежений запас лексики, допускаючи помилки, які утруднюють розуміння тексту.

2 - «Незадовільно» – коли здобувач вищої освіти дає неправильні відповіді на всі запитання передбачені екзаменаційним білетом, у наведенні прикладів і не може їх виправити, не знайомий з основною літературою; здобувач вищої освіти вмє писати прості непоширені речення відповідно до комунікативної задачі, проте зміст повідомлення недостатній за обсягом для розкриття теми та допускає значні орфографічні помилки; не дає правильної відповіді на додатково поставлені запитання.

У підсумку відповіді на білет підраховується середньозважений бал (в даному випадку середньозважений бал дорівнює середньоарифметичному), що є підсумковою оцінкою за залік для студентів заочної форми навчання.

Результати складання заліків оцінюються за національною двобальною шкалою: «Зараховано» чи «Незараховано» та відповідно до «шкали переведення середньозваженої оцінки в оцінку за національною

шкалою та шкалою ECTS» у балах та оцінках ECTS і фіксується у відомості, заліковій книжці, індивідуальному плані студента.

Розподіл вагових коефіцієнтів оцінювання навчальної дисципліни

Вид контролю: ЗАЛІК

АУДИТОРНА ТА САМОСТІЙНА РОБОТА (в т.ч. ІРС)		
ЗМ 1	ЗМ 2	
Лекційні, практичні заняття	Лекційні, практичні заняття	Контрольний захід (контрольна робота, тестування, колоквіумтощо)
T1, T2, T3... T7	T8, T9... T13	T1-T13
Середньоарифметичне оцінок за національною шкалою	Середньоарифметичне оцінок за національною шкалою	Оцінка за національною шкалою
0,3	0,3	0,4

*Самостійна робота студентів інтегрована з аудиторною роботою.

5. Література

1. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця, видавця. Київ: Наша культура і наука, 2005. С. 201–362.
2. Тимошик М. Видавничий бізнес: Погляд журналіста, видавця, вченого. Київ: Наша культура і наука, 2005. 326 с.
3. Анти-суржик / за ред. О. Сербенської. Львів: Світ, 1994. 152 с.
4. Бем Г. та ін. Видавець майбутнього: маркетинг і менеджмент у видавництві / Пер. з нім. Київ: Основи, 1994. 174 с.
5. Городенко Л. Системи верстки: Навчальний посібник. Київ, 2006. 490 с.
6. Зелінська Н. Наукове книговидання в Україні: історія та сучасний стан. Львів: Світ, 2002. 268 с.
7. Іванченко Р. Літературне редагування: Навч. посібник. 2-ге вид. Київ: Вища школа, 1983. 248 с. (Репринтне перевидання 2003 р., Парламентське вид-во).
8. Капелюшний А.О. Редагування в засобах масової інформації: Навчальний посібник. Львів: ПАЮ, 2005. 304 с.
9. Капелюшний А. О. Стилїстика редагування журналістських текстів: Практичні заняття. Львів: Паїс, 2003. 544 с.
10. Капелюшний А. Типологія журналістських помилок. Львів, 2000. 68 с.
11. Коптілов В. Теорія та практика перекладу. Київ, 2003. 286 с.
12. Партико З.В. Основи редагування. Львів: Львівська політехніка, 2017. 332 с.
13. Пономарів О. Культура слова: мовностилїстичні поради. Київ: Либідь, 1999. 240 с.
14. Реклама: Словник термінів / Упорядник Р. Г. Іванченко. Київ: Фонд сприяння розвитку книговидання та преси, 1998. 208 с.

15. Різун В. Літературне редагування: Підручник. Київ: Либідь, 1996. 240 с.
16. Різун В. Основи комп'ютерного набору і коректури: Підручник. Київ: Либідь, 1993. 172 с.
17. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. Київ, 2002. 392 с. 7
18. Фаріон І. Мова – краса і сила: Суспільно-креативна роль української мови в XI – середині XIX ст. 3-те вид. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. 212 с.
19. Черниш Н. Українська енциклопедична справа: історія розвитку, теоретичні засади підготовки видань. Львів: Фенікс, 1998. 92 с.
20. Черниш Н. Українське енциклопедичне книговидання. Книга і преса в контексті культурно-історичного розвитку українського суспільства. Львів, 1995. С. 32–45.
21. Черниш Н. Досвід та проблеми видання творів призабутих письменників. Палітра друку. 1995. № 1. С. 54–55.
22. Шевченко В. Лексика комп'ютерних редакційно-видавничих систем: Англо-український словник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2000. 112. с.
23. Яцимірська М. Культура фахової мови журналіста: Навч. пос. – Львів: ПАІС, 2004. С. 5–157.
24. Романюк М. Загальна і спеціальна бібліографія: Навч. пос. Львів, 2002. 112 с

6. Політика викладача

Для успішного проходження курсу «Редагування наукового тексту» та складання контрольних заходів необхідним є вивчення навчального матеріалу кожної теми, при цьому звертається увага на розуміння підходів і принципів, а не на запам'ятовування визначень, особливий акцент ставиться на формування професійної компетентності.

Вивчення навчальної дисципліни «Редагування наукового тексту» потребує підготовки здобувачів освіти до різних видів аудиторної роботи. Кожне заняття передбачає попередню самостійну підготовку студентів до нього, відповідно до теми і питань до обговорення, а також завдань для самостійної та індивідуальної роботи. Під час підготовки до занять майбутнім фахівцям варто опрацювати не тільки конспект лекцій, але й додаткову літературу для більш ґрунтовного оволодіння теорією питання. Звертається увага на проблемні питання й педагогічні завдання підготовки фахівців; збагачення їх тезаурусу новою професійною лексикою, на формування професійної компетентності майбутніх філологів.

Окремі аспекти навчального матеріалу, що подаються здобувачам вищої освіти для самостійного опрацювання представлені в підсумковому контролі.

Здобувачі вищої освіти на практичному занятті повинні:

- чітко формулювати основні теоретичні положення;
- обґрунтовувати й доводити свої міркування і твердження;
- давати повну і стисло відповідь на поставлене запитання;
- доповнювати доповідача, брати участь у дискусіях;
- виконувати вправи, творчі завдання тощо.

На практичних заняттях присутність здобувачів вищої освіти є обов'язковою, важливою також є їх участь в обговоренні всіх питань теми. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Це ж стосується й студентів, які не виконали завдання або показали низький рівень засвоєння знань з основних питань теми.

Для успішного засвоєння курсу «Редагування наукового тексту» здобувач вищої освіти повинен: уміти співпрацювати в різних формах: очній, дистанційній; брати активну участь в аудиторній роботі та он-лайн заняттях; конструктивно підтримувати зворотній зв'язок; своєчасно виконувати завдання для самостійної роботи; займатися самоосвітою; дотримуватись норм і правил академічної доброчесності; у навчальних ситуаціях діяти із позицій етичних норм та правил; брати участь у моніторингових

дослідженнях (поточний контроль, модульний контроль, контроль самостійної роботи; підсумковий контроль).